

Interpellationssvar

Svar på interpellation av Carina Sundbom (C) om Rening av vatten från läkemedelsrester

Med anledning av rubricerad interpellation, och de frågor som där beskrivs:

”Kommer samhällsbyggnadsnämnden att aktivt arbeta för att rena vårt avloppsvatten från läkemedelsrester och mikroföroreningar, nu när flera olika typer av reningsprocesser är testade och utvärderade?”

Om ja, när kan reningsteknik för läkemedelsrester och mikroföroreningar finnas på plats?

Om nej, varför inte?”

Svar:

Frågan om rening av avloppsvatten från läkemedelsrester och mikroföroreningar är viktig. Den är dock komplex och behöver belysas i ett bredare sammanhang.

Samhällsbyggnadsnämnden har ansvar för tre vattentjänster: ”Produktion och distribution av dricksvatten”, ”Avledning och rening av avloppsvatten” och ”Avledning av dagvatten”, och arbetar aktivt för att alla dessa ska vara väl fungerande, uppfylla dagens krav, men också kunna möta framtidens utmaningar på ett bra sätt.

I arbetet för en väl fungerande kommunal va-verksamhet, ingår att följa utvecklingen vad gäller nya metoder och teknik, samt förväntade miljökrav i framtiden.

Det bedrivs en hel del forskning vad gäller rening av läkemedelsrester i avloppsvattnet, men ännu har inte berörda svenska myndigheter fattat några beslut som innebär skarpa preciserade krav för va-verksamheterna i Sverige.

Det har uppförts pilotanläggningar med syfte att rena avloppsvatten från läkemedelsrester på enstaka reningsverk i Sverige men det har inte kunnat redovisas någon samlad bild av nyttan med investeringar av denna typ i fullskala. I Havs- och vattenmyndighetens rapport 2018:7, Reningstekniker för läkemedel och mikroföroreningar i avloppsvatten, som interpellanten hänvisar till, anges att *”det skapats en mycket stark plattform att bygga vidare på för införande av avancerad rening vid svenska avloppsreningsverk”*. Samtidigt framgår det emellertid av rapporten att en hel del standardiserings- och utvecklingsarbete återstår.

Naturvårdsverket har också utrett förutsättningarna för användning av avancerad rening i syfte att avskilja läkemedelsrester från avloppsvatten på uppdrag av

regeringen. Uppdraget redovisades till regeringen i april 2017, och deras samlade bedömning innehöll ett antal drivkrafter och hinder för införande av avancerad rening vid svenska avloppsreningsverk. Exempel på drivkrafter var det identifierade behovet i den lokala recipienten, liksom förväntade nya eller tillkommande reningskrav. Vad gällde hinder så presenterades att vatten- och avloppsbranschen står inför stora utmaningar framöver, främst i form av ökade investeringsbehov. Ledningar behöver bytas ut i snabbare takt och kraven på avloppsvattenrening och säkrad produktion av dricksvatten ökar alltmer. Sammanfattningsvis konstaterades det att en rimlighetsavvägning behöver göras i det enskilda fallet där behovet och nytta av införandet av avancerad rening ställs mot kostnaderna.

Frågan om vilka krav som i dagsläget kan ställas mot kommunal va-verksamhet, vad gäller rening av läkemedel i avloppsvatten, har varit föremål för en prövning i Mark- och miljödomstolen där de upphävde ett förordnande om utredning avseende rening av läkemedelsrester. Domstolen ansåg att frågan är viktig och att det finns behov av att underlag tas fram, men att för att det ska kunna göras kostnadseffektivt krävs att det finns en enhetlig metodik som gör att resultaten från olika recipienter och reningsverk kan jämföras. De ansåg vidare att såväl myndigheter som verksamhetsutövare borde ha klart för sig vilka kriterier som kan och bör användas för att värdera vilken typ av rening som kan anses vara befogad innan krav på utredning ställs mot en enskild kommuns VA-huvudman.

Sammanfattningsvis finns det inga krav på kommunerna att rena avloppsvattnet från läkemedelsrester och mikroförureningar i dagsläget och rapporterna som gjorts pekar mot att behovet och nytta bör ställas mot kostnaderna för införandet.

Forskning och utveckling som rör den kommunala va-verksamheten är inte begränsad enbart till läkemedelsrester i avloppsvatten, utan omfattar ett brett område från utveckling av avancerade metoder för rening inom dricksvatten- och avloppsområdet, till smart underhåll av va-ledningsnätet.

Det pågår även andra regeringsutredningar som kan komma att påverka den kommunala va-verksamheten väsentligt. Inte minst den så kallade ”fosforutredningen”, där krav på återvinning av fosfor ur avloppsslammet kan komma att bli aktuellt.

Det finns således många områden som i en framtid sannolikt kommer att beröra den kommunala va-verksamheten. Det är viktigt att beslut om investeringar i t.ex. ny teknik för avloppsrening harmonierar med skarpa krav från berörda tillsynsmyndigheter. Särskilt som investeringsnivån bedöms bli betydande. Investeringar i framtida teknik står i konflikt med de stora utmaningarna som våra VA-anläggningar just nu står inför. Det finns stora investeringsbehov som kräver

finansiering för att säkerställa en långsiktig hållbarhet med bl.a. klimatanpassning och upprustning av ledningsnät.

Samhällsbyggnadsnämnden prioriterar därför i dagsläget att fortsätta vårt målmedvetna arbete för att underhålla och utveckla de va-anläggningar vi har. Att i än högre grad arbeta med förebyggande underhåll och mindre med akut avhjälpande underhåll.

Som beskrivits är det ett omfattande arbete som kräver såväl ekonomiska och personella resurser, som utvecklande av arbetsmetoder. Allt för att uppnå en effektiv kommunal va-verksamhet, och skapa så mycket kundnytta som möjligt för insatta medel.

Samhällsbyggnadsnämnden är därför aktiv i branschorganisationen Svenskt Vatten och forskningsklustret Dag&Nät med Luleå tekniska universitet som akademiskt nav, men också i andra regionala nätverk.

Samhällsbyggnadsnämndens ambition är att fortsätta detta utvecklingsarbete. Att följa utvecklingen vad gäller rening av vårt avloppsvatten från läkemedel och mikroföreningar, ingår i detta arbete.

Sara Keisu (S)

Ordförande samhällsbyggnadsnämnden